

DE VLUCHT Ludo Laagland

Aflevering 3

Regelmatig keek ik eens achter me, om te zien of ik soms niet gevolgd werd. Maar er was, goddank, geen “witte” achter mij te bespeuren.

Door de omweg die ik maakte, had ik er al een zevental kilometer opzitten. Een beetje vermoeid van het lopen en van de doorstane emoties, stapte ik aan het einde van de straat bij een boerenhuisje het erf op, in de hoop hier wel een uurtje veilig te zijn. De deur stond wagenwijd open. Uitnodigend. Ik stak mijn hoofd naar binnen. De boer zat in het midden van de woonkamer, tegenover de open haard, een lekke band te herstellen. De fiets stond ondersteboven, met zadel en stuur op de vloer, naast een geëmailleerde teil vol water waarin hij de binnenband dompelde, om het verraderlijke gaatje te ontdekken. Hij keek verrast op.

“Mijnheer, de Witte Brigade, zit achter mij aan. Mag ik hier...”

Maar hij greep naar een Engelse sleutel en schreeuwde dreigend: “Zie dat ge god v.d. wekomt! Ik moei me niet met politiek!”

Dat moest ik natuurlijk geen twee keer horen.

Terug op straat, zocht ik zenuwachtig in mijn broekzakken naar lucifers, om zijn kot in brand te steken. Maar hij had geluk: ik rookte niet.

Ik zat nu tussen De Buiting en Looi, weer vlak in de weilanden. Aan de einder achter mij: de paarsblauwe bossen, en in de verte vóór mij: de kerk van Hulst.

Het was maandag, 6 september. Overal om mij heen waren de boeren nog aan 't hooien. Vrouwen en kinderen die het hooi keerden. Mannen die de karren laadden. Vlak bij me, aan weerszijden van de weg, stonden grote hooioppers te wachten tot men ze halen kwam.

Het viel mij op dat men mij vanuit de omtrek argwanend in het oog hield. Het was nog volop oorlog en “wat liep die vreemde slungel hier te doen?” schenen de mensen zich af te vragen.

Voorzichtigheidshalve hield ik mij dus zoveel mogelijk uit hun gezichtsveld. Ik kroop ongezien tegen een hooiopper aan en verstopte mij er onder, om nog wat op adem te komen en te overleggen bij mezelf hoe het nu verder moest.

“Als het te warm wordt in Limburg, kom dan maar gerust naar hier,” had een vriend in Opwijk mij onlangs gezegd.

Ik wist dus waar naartoe. Want warm was het intussen voor mij wel geworden. Ik had het gevoel dat ik door heel de wereld werd gezocht. Dat iedereen een vijand was en niemand nog te vertrouwen.

Hier blijven liggen of rondhangen kon ik echter ook niet. Dan zou ik, vóór het avond werd, nog aan de gaffel worden gespiest en tussen het hooi worden getast.

Voorzichtig vervolgde ik dus mijn weg.

Een paar boogscheuten verder kwam een oude boer even vanachter zijn huis naar de straat. Hij zag mij naderbij komen. En terwijl hij naar omhoog keek, naar de logge bommenwerpers die passeerden en die de hemel angstaanjagend verduisterden, riep hij mij toe: “Nu ze zó beginnen, zal de oorlog niet lang meer duren!”

“Ja, als we ons hooi maar droog krijgen vóór “de krieg” gedaan is,” antwoordde ik.

“Ben je nog aan ’t hooien?” vroeg ie.

“Ja zeker, en ’t ergste is dat mijn vader, die zover met mij is meegekomen, zijn hooirijf vergeten heeft.”

“Dat is niet erg, jongen, kom maar even mee.”

Een paar minuten later, na nog een fris glas water te hebben gedronken, zette ik mijn reis verder, mauwen opgerold en de rijf, lijk bij een echte boer, over de schouder.

“Ik zal ze straks terugbrengen” riep ik.

“Dat is niet nodig, jongen. Wij hebben hier rijven en wijven genoeg!”

Heel wat geruster liep ik nu verder. Ik was geen spion meer. Niemand, uitgezonderd hier en daar een jong boerinneke, achtte het nog de moeite naar mij om te kijken. Maar een mens, zeker een vluchteling in oorlogstijd, is een raar iets. Hoop en vrees wisselen elkaar in zijn gedachten af, zoals ebbe en vloed.

Ik volgde de beek die de steenweg naar Looi kruiste en kwam dadelijk weer in de bewoonde wereld terecht.

“Ik moest hier nu eens dorpsgenoten op het lijf lopen, die wisten dat ik een Vlaamsgezinde, een “zwarte” was.” Zo dacht ik.

Plots herinnerde ik mij ook, dat ik in mijn portefeuille nog een foto zitten had met drie staatsgevaarlijke “landverraders” op: Dr. Borms, Cyriel Verschaeve en Joris De Leeuw. Idolen uit mijn pas voorbij studententijd. De eerste, die onder de Eerste Wereldoorlog de zelfstandigheid van Vlaanderen had durven uitroepen. De tweede: een Vlaamse dichter-priester die voor Borms was komen getuigen, en de derde: een Vlaamse soldaat bij het Belgisch leger die, in de dertiger jaren, Franse bevelen weigerde op te volgen.

Indien Witte-Brigademannen die foto zouden vinden, dan werd ik op staande voet gefusilleerd. Dat vreesde ik tenminste. Want ik besepte toen nog niet dat die kerels zo weinig op de hoogte waren van de Vlaamse Beweging als de Dalai Lama uit Tibet van de duivensport in België.

Zeker spelen is troef, zei Jean met zijn eksters, en hij haalde ze uit toen ze nog in het ei zaten. Ik zette mij dus even naast de beek in het gras, nam de foto, bezag hem

nog eens aandachtig, met alle liefde en bewondering uit mijn jeugd, verscheurde hem, en wierp de snippers in het stromend water. Een beetje droef, maar opgelucht stapte ik verder.

Ik volgde zo ver mogelijk het riviertje in de richting van Deurne bij Diest. Daar woonde een oom, een broer van mijn moeder, bij wie ik hoopte te kunnen overnachten. Want Opwijk zou ik die dag niet meer halen.

Meer dan de vrees kwelde mij nu echter de onzekerheid over het lot van mijn achtergelaten familieleden. Zouden zij aangehouden zijn? Gemarteld?

Terechtgesteld? Zo vroeg ik mij weer af. Ik wist dat de ene mens een wolf is voor de andere, het katholieke geloof een laagje vernis en de naastenliefde een kartonnen sieraad.

Ongemerkt en half dromend was ik in een afgelegen gehucht van Deurne aangekomen. Maar niet onopgemerkt door enkele mensen die op het voorplein bij een hoeve, in een kring stonden geschaard, bezig de toestand te bespreken. Zij keken mij, ondanks mijn rijf, achterdochtig aan.

De aanval is de beste verdediging, zei Napoleon. Dus stapte ik vrij, maar enigszins met knikkende knieën naar hen toe en ging bij hen in de kring staan.

Ze hadden het over de bevrijding van Looi. Over witten en zwarten. De rillingen liepen mij over de rug, toen ik hoorde hoe de “zwarten” er behandeld werden, uit hun huizen gedreven, afgetuigd, bespot en bestolen, de vrouwen kaalgeschoren, uitgekled, enz. enz. Ik moest alle moeite doen om mijn vrees en mijn weerzin te bedwingen en om tenminste een zekere onverschilligheid aan de dag te leggen. Ze mochten absoluut niet vermoeden dat ik op de vlucht was. Dus deed ik alsof ik tijd te over had.

Hier blijven wortel schieten kon ik echter ook niet. Daarom zei ik uiteindelijk en doodgewoon dat ik eens zou gaan zien of thuis het eten nog niet op tafel stond.

En, mijn rijf beijkend, vroegen ze: “Ben je nog aan het hooien?”

“Ja,” antwoordde ik. Ik ben hier in Deurne bij familie op vakantie en was voor hen het hooi even gaan keren.”

Mijn oom kenden ze. Die had hier inderdaad in de buurt weilanden. Hij stond aan de goede kant, d.w.z.: hij was geen zwarte. En wat voor mij interessant was: bijgevolg was ik er in hun ogen ook geen.

wordt vervolgd